

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ เล่มที่ ๓

บทบรรณาธิการ

คำถาม ผู้รับจ้างยื่นคำร้องขอให้ได้รับเงินจากการขายทอดตลาดมาชำระหนี้ต้นก่อนเจ้าหนี้อื่น แต่ไม่ได้ยื่นก่อนเอาทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดโดยปลอดจำนอง จะมีสิทธิได้รับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้อื่นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๔ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๒๔/๒๕๖๔

ป.วิ.พ. มาตรา ๓๒๔ เป็นการบัญญัติถึงวิธีการที่จะได้รับชำระหนี้หรือได้รับส่วนแบ่งจากเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินจำนอง กล่าวคือ ผู้รับจ้างนองทรัพย์สินอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีก่อนเอาทรัพย์สินนั้นออกขายหรือจำหน่ายขอให้มีการชำระหนี้ตามข้อ (๑) (ก) หรือ (ข) อาทิเช่น ร้องขอให้เอาทรัพย์สินจำนองหลุดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๒๙ ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา ๓๒๔ (๑) (ก) ได้เป็นต้น ทั้งนี้ กรณีที่ผู้รับจ้างนองมิได้ใช้สิทธิหรือใช้สิทธิแต่คำร้องขอยื่นพันกำหนดตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๓๒๔ แม้ศาลชอบที่จะยกคำร้องขอของผู้รับจ้างนองเสียได้ก็ตามก็ไม่กระทบถึงสิทธิการบังคับคดีอื่นที่ผู้รับจ้างนองมีอยู่เหนือทรัพย์สินหรืออาจร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินที่จำนองนั้นได้ตามมาตรา ๓๒๒ สิทธิของผู้รับจ้างนองหาได้ระงับไปไม่ เพราะสัญญาจำนองจะระงับสิ้นไปก็เฉพาะกรณีที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา ๗๔๔ เท่านั้น จำนองเป็นทรัพย์สินที่ยอมติดไปกับตัวทรัพย์สินเสมอ

กรณีจำนองสังหาริมทรัพย์ บทบัญญัติ ป.วิ.พ. มาตรา ๓๒๔ เป็นการบัญญัติให้ผู้รับจ้างนองยื่นคำร้องขอก่อนเอาทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดก็เพื่อให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจะได้ดำเนินการไปโดยถูกต้องตามเจตนาของผู้รับจ้างนอง การที่ผู้รับจ้างนองไม่ได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลก่อนเอาทรัพย์สินจำนองออกขายทอดตลาด จึงหาเป็นเหตุให้ผู้รับจ้างนองหมดสิทธิในฐานะผู้รับจ้างนองไม่ เพราะเมื่อเอาทรัพย์สินจำนองออกขายทอดตลาดหากเป็นการขายโดยการปลอดจำนองแล้ว ก็ต้องชำระหนี้จำนองให้แก่ผู้รับจ้างนองก่อนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๓๒ หากเป็นกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดโดยจำนองติดไป การบังคับคดีแก่ทรัพย์สินจำนองก็ได้ถูกกระทบกระทั่งถึงสิทธิจำนองตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๓๒๔ ผู้ซื้อทรัพย์สินจำนองติดไปก็ต้องรับภาระหนี้จำนองที่ติดไปกับตัวทรัพย์สินนั้น แม้ผู้รับจ้างนองจะไม่ได้ใช้สิทธิตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๓๒๔ การบังคับคดีย่อมไม่กระทบกระทั่งถึงสิทธิของเจ้าหนี้จำนองซึ่งอาจร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินนั้นได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๓๒๒ ทั้งนี้ หากผู้รับจ้างนองประสงค์บังคับจำนองก็ต้องปฏิบัติตาม ป.พ.พ. บรรพ ๓ ลักษณะ ๑๒ หมวด ๔ และฟ้องผู้รับโอนทรัพย์สินจำนองเป็นจำเลยเพื่อให้ผู้รับโอนทรัพย์สินจำนองเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อไปซึ่งการขายทอดตลาดโดยจำนองติดไป หากผู้รับจ้างนองมิได้ร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีก่อนเอาทรัพย์สินจำนองออกขาย เพื่อขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีนำเงินที่ได้จากการ

ขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินจำนองนั้นมาชำระหนี้แก่ตนก่อนเจ้าหนี้อื่น หรือผู้รับจำนองไม่ได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นเพื่อขอให้ตนได้รับส่วนแบ่งเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายมาชำระหนี้แก่ตนก่อนเจ้าหนี้อื่น ผู้รับจำนองยอมหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้แก่ตนก่อนเจ้าหนี้อื่น ดังนั้น เมื่อได้ยึดและขายทอดตลาดที่ดินซึ่งจำเลยที่ ๓ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ โดยปลอดจำนองและผู้ร้องเป็นผู้ซื้อได้ แม้ผู้ร้องจะไม่ได้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนเอาทรัพย์สินจำนองดังกล่าวออกขายทอดตลาดก็หาเป็นเหตุให้ผู้ร้องหมดสิทธิในฐานะผู้รับจำนองไม่ เมื่อเป็นการขายทรัพย์สินจำนองโดยการปลอดจำนองแล้ว จึงต้องชำระหนี้จำนองให้แก่ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้รับจำนองก่อน ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๓๒

คำถาม คดีก่อนถึงที่สุดแล้ว โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดีโดยจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ ศาลวินิจฉัยว่าจำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญา จำเลยในคดีก่อนจะมาฟ้องโจทก์ในคดีก่อนเป็นจำเลยอ้างว่าโจทก์ในคดีก่อนเป็นฝ่ายผิดสัญญา ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๒๔๒/๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงของศาลแขวงเชียงใหม่ จำเลยเป็นโจทก์ฟ้องโจทก์เป็นจำเลยว่า โจทก์เป็นฝ่ายผิดสัญญาว่าจ้าง เนื่องจากจำเลยทำงานนั้นไดโนเสาร์ ๓ ตัว ตามที่ได้รับทราบว่าจะจ้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่โจทก์รับมอบงานได้เพียงตัวเดียว ส่วนที่เหลือโจทก์ปฏิเสธการรับมอบโดยอ้างว่าพื้นที่ที่รับมอบยังไม่พร้อมที่จะติดตั้ง และขอฝากรูปปั้นไดโนเสาร์ส่วนที่เหลือไว้กับจำเลยก่อน หากโจทก์พร้อมเมื่อใดจะให้จำเลยไปติดตั้ง หลังจากนั้นโจทก์เพิกเฉย ขอให้โจทก์ชำระค่าจ้างส่วนที่เหลือและค่ารับฝากรูปปั้นไดโนเสาร์ส่วนที่เหลืออีก ๒ ตัว **ส่วนคดีนี้** โจทก์ฟ้องจำเลยว่า จำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญา เนื่องจากจำเลยส่งมอบรูปปั้นไดโนเสาร์ได้เพียง ๑ ตัว ในสภาพไม่สมบูรณ์ ไม่ถูกต้องตามสัญญา และไม่ยอมส่งมอบรูปปั้นไดโนเสาร์ส่วนที่เหลือ ขอให้จำเลยคืนเงินค่าจ้างที่โจทก์เคยชำระไปก่อนแล้ว ข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาตามคำฟ้องของโจทก์ในคดีนี้จึงเป็นเรื่องที่โจทก์สามารถหยิบยกขึ้นต่อสู้เป็นข้อแก้คำฟ้องของจำเลยในคดีก่อนได้เพราะสืบเนื่องมาจากสัญญาว่าจ้างในวาระเดียวกัน ทั้งข้อเท็จจริงที่ต้องวินิจฉัยเบื้องต้นในคดีนี้ที่ว่า จำเลยส่งมอบรูปปั้นไดโนเสาร์ได้เพียง ๑ ตัว ในสภาพไม่สมบูรณ์ ไม่ถูกต้องตามสัญญา และไม่ยอมส่งมอบรูปปั้นไดโนเสาร์ส่วนที่เหลือให้แก่โจทก์ตามสัญญาว่าจ้าง เกี่ยวพันกับข้อเท็จจริงในคดีก่อนที่จำเลยกล่าวอ้าง หากจะพิพากษาตามคำขอของโจทก์ในคดีนี้ศาลก็ต้องวินิจฉัยประเด็นที่จำเลยกล่าวอ้างในคดีก่อนไปด้วยว่า จำเลยพร้อมส่งมอบรูปปั้นไดโนเสาร์ทั้ง ๓ ตัว ให้แก่โจทก์แล้ว แต่โจทก์เป็นฝ่ายไม่พร้อมจะรับมอบเองหรือไม่ ทั้งสองคดีจึงมีประเด็นข้อพิพาทที่ต้องวินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน และแม้คดีก่อนจำเลยจะเป็นฝ่ายชนะคดีด้วยเหตุขาดนัดยื่นคำให้การของโจทก์ แต่

คดีดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว โดยศาลแขวงเชียงใหม่วินิจฉัยว่า โจทก์เป็นฝ่ายผิดสัญญา และพิพากษาให้โจทก์ชำระเงินค่าว่าจ้างส่วนที่เหลือรวมถึงค่าฝากอุปบันไดโนเสาร์แก่จำเลย คำพิพากษาในคดีดังกล่าวย่อมมีผลผูกพันโจทก์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง โจทก์จะอ้างว่าจำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญาโดยกล่าวอ้างข้อเท็จจริงให้ผิดไปจากคำพิพากษาในคดีก่อนอันมีผลเท่ากับโจทก์ไม่จำต้องรับผิดในคดีก่อนหาได้ไม่ การที่โจทก์หรือร้องฟ้องคดีในประเด็นที่ต้องวินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันเช่นนี้อีกจึงเป็นฟ้องซ้ำตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๘

คำถาม ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่า คดีมีมูลเฉพาะข้อหาใช้เอกสารสิทธิปลอม โจทก์อุทธรณ์ในข้อหาอื่นที่ศาลชั้นต้นไม่ประทับฟ้อง หากศาลอุทธรณ์เห็นว่า ข้อหาใช้เอกสารสิทธิปลอมโจทก์มิใช่ผู้เสียหาย ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับความผิดดังกล่าวได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๓๙๒/๒๕๖๔

บุคคลซึ่งจะมีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาล ต้องเป็นพนักงานอัยการหรือผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๘ และผู้เสียหายหมายความว่าบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๔, ๕ และ ๖ ตามมาตรา ๒ (๔)

จำเลยอ้างสัญญาซื้อขายที่ดินระหว่าง จ. กับจำเลยเป็นพยานหลักฐานประกอบคำเบิกความของจำเลยในคดีแพ่ง ผู้เสียหายที่แท้จริงคือ จ. เพราะการที่จำเลยอ้างส่งเอกสารดังกล่าวอาจมีผลทำให้ จ. แพ้คดี โจทก์เป็นเพียงผู้เข้าเป็นคู่ความแทน จ. ในคดีแพ่ง มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้คดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลเสร็จไปแทนผู้ตายเท่านั้น โจทก์จึงมิใช่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดของจำเลย ทั้งมิใช่บุคคลผู้ที่มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๔, ๕ และ ๖ อีกด้วย ประกอบกับพยานหลักฐานในสำนวนไม่ปรากฏว่า คดีแพ่งดังกล่าวถึงที่สุดโดยศาลมีคำพิพากษาว่าสัญญาซื้อขายระหว่าง จ. กับจำเลยเป็นสัญญาปลอมดังข้อต่อสู้ของ จ. โจทก์ในฐานะทายาทและผู้จัดการมรดกของ จ. จึงมิใช่ผู้เสียหายที่จะมีอำนาจฟ้องจำเลยเป็นคดีอาญาคดีนี้เพราะเหตุจากการที่จำเลยอ้างส่งสัญญาซื้อขายที่ดินระหว่าง จ. กับจำเลยเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งดังกล่าว และแม้คดีนี้ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้วมีคำสั่งว่าความผิดฐานใช้เอกสารปลอม มีมูลความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๘ ให้ประทับฟ้องไว้พิจารณา และ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๐ บัญญัติว่าคำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาด กรณีดังกล่าวเพียงแต่หมายถึงคู่ความไม่อาจอุทธรณ์ฎีกาโต้แย้งคำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้คดีมีมูลได้ แต่เมื่อคดีขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๖ และศาลอุทธรณ์ภาค ๖ เห็นว่า โจทก์มิใช่ผู้เสียหาย คดีไม่มีมูลความผิด

ฐานใช้เอกสารปลอม ตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๘ ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ย่อมมีอำนาจพิพากษายกฟ้องโจทก์
สำหรับความผิดฐานดังกล่าวได้เพราะปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบ
เรียบร้อย ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง

คำถาม คดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์และผู้เสียหายยื่นคำร้องขอให้จำเลยชดใช้
ค่าสินไหมทดแทน หากคดีส่วนอาญายุติไปแล้ว การยื่นฎีกาในคดีส่วนแพ่งจะต้องยื่นคำร้อง
ขออนุญาตฎีกาต่อศาลฎีกาหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๓๔๘/๒๕๖๔

การยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ เป็นการ
ใช้สิทธิยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์มิใช่เป็นคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเองโดยตรง
จึงต้องถือว่าคำพิพากษาในส่วนที่ผู้เสียหายเรียกค่าสินไหมทดแทน เป็นส่วนหนึ่งของคำ
พิพากษาในคดีส่วนอาญา ทั้งการพิพากษาคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริง
ตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญา ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๖ ดังนั้น สิทธิในการอุทธรณ์
ฎีกาเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทนในคดีส่วนแพ่งดังกล่าวต้องถือคดีส่วนอาญาเป็นหลัก หากคดี
ส่วนอาญาขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา คดีส่วนแพ่งก็ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์
หรือฎีกา แต่หากคดีส่วนอาญาต้องห้ามอุทธรณ์ฎีกาหรือยุติไปแล้วตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือ
ศาลอุทธรณ์ คดีส่วนแพ่งก็ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๐

คดีส่วนอาญาไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ จึงยุติไปแล้วตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น
ดังนั้น สิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาคดีส่วนแพ่ง จึงต้องพิจารณาตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. ซึ่ง ป.วิ.พ.
มาตรา ๒๔๔/๑ บัญญัติว่า "ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔๗ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้
เป็นที่สุด" และมาตรา ๒๔๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์
ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา" และวรรคสองบัญญัติว่า "การขออนุญาตฎีกาให้ยื่น
คำร้องพร้อมกับคำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้น..." เช่นนี้คำพิพากษาใน
คดีส่วนแพ่งของศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ย่อมเป็นที่สุด ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๔/๑ ผู้ร้องจะฎีกาได้
ต่อเมื่อยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกามาพร้อมกับคำฟ้องฎีกา และได้รับอนุญาตจากศาลฎีกาจึงจะ
มีสิทธิฎีกาได้ การที่ผู้ร้องยื่นฎีกาโดยไม่ได้ยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกามาด้วย จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตาม
บทบัญญัติดังกล่าว

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ